

W egipskim grobowcu znaleziono 10 zmumifikowanych krokodyli

25 stycznia 2023

Zmumifikowane krokodyle sprzed ponad 2500 lat zdradzają liczne informacje na temat praktyk mumifikacyjnych starożytnych Egipcjan. Archeolodzy z Belgii i Hiszpanii znaleźli w grobowcu w Qubbat al-Hawa na zachodnim brzegu Nilu pięć mniej lub bardziej kompletnych ciał oraz pięć głów krokodyli należących do dwóch gatunków. Zwierzęta prawdopodobnie zmumifikowano w ramach rytuałów ku czci Sobka, boga urodzaju, przedstawianego jako człowiek z głową krokodyla. Stan zachowania zwłok oraz sposób ich mumifikacji dały okazję do wyjątkowo dokładnego przyjrzenia się zwierzętom.

Krokodyle odgrywały w starożytnym Egipcie ważną rolę. W jednych miejscach były nietykalne i czczone jako bóstwa, w innych zaś polowano na nie dla mięsa, a ich tłuszcz wykorzystywany był w medycynie do leczenia bólu stawów czy łysienia. Niejednokrotnie natrafiano już na mumie krokodyli, jednak zwykle są to młode osobniki lub ledwo wyklute z jaja. Teraz nie dość, że mamy do czynienia z dorosłymi, to ich ciała bardzo dobrze się zachowały. Jakby jeszcze tego było mało, proces mumifikacji pozwolił na przeprowadzenie szczegółowych badań.

Okrycia dokonano pod wysypiskiem śmieci z okresu bizantyńskiego. Archeolodzy natrafili tam na siedem niewielkich grobowców. W jednym z nich, który znajdował się pomiędzy wysypiskiem a grobowcami datowanymi na rok około 2100 przed naszą erą, znaleziono grobowiec ze zmumifikowanymi krokodylami. Było tam 5 mniej lub bardziej kompletnych ciał o

długości od 2,34 do 3,53 cm) oraz 5 głów. W przypadku zachowanych głów całkowitą długość ciał zwierząt oszacowano na od 1,85 do 3,32 m. Jedno z ciał zachowało się w wyjątkowo dobrym stanie.

Egipskie mumie są często zawinięte w tkaniny i zabezpieczone żywicą, przez co ich zbadanie wymaga użycia nowoczesnych technik obrazowania. Mumie krokodyli z Qubbat al-Hawa nie zawierały żywicy, a tkaniny zostały niemal w całości zjedzone przez owady. Dzięki temu naukowcy mogli je szczegółowo zbadać.

Na podstawie kształtu czaszki i ułożenia łusek specjaliści stwierdzili, że większość zmumifikowanych zwierząt należy do gatunku krokodyl pustynny (*Crocodylus suchus*), pozostałe zaś to krokodyle nilowe (*Crocodylus niloticus*). To pokazuje, że Egipcjanie odróżniali oba gatunki, znali ich zachowanie i wiedzieli, od którego gatunku lepiej trzymać się z daleka. „Krokodyl nilowy może pożreć człowieka, a z krokodylem pustynnym można pływać w tej samej wodzie” – stwierdza Salima Ikram z Uniwersytetu Amerykańskiego w Kairze, która nie brała udziału w badaniach.

Brak żywicy wskazuje, że krokodyle zmumifikowano prawdopodobnie grzebiąc je w gorącym piasku, skąd – po naturalnej mumifikacji – przeniesiono je do grobowca. Dlatego też naukowcy sądzą, że zwierzęta zmumifikowano przed okresem ptolemejskim, w którym to używano dużej ilości żywicy. Obecnie specjaliści sądzą, że zwierzęta żyły około V wieku p.n.e. Wtedy bowiem mumifikacja zwierząt zyskała na popularności. Jednak do zweryfikowania tej hipotezy konieczne będzie przeprowadzenie datowania radiowęglowego. Eksperci mają nadzieję, że uda się też przeprowadzić badania DNA, które ostatecznie potwierdzą, z jakimi gatunkami mamy do czynienia. Ślady na ciałach zwierząt nie pozwoliły stwierdzić, w jaki sposób je zabito, ani gdzie mogły zostać schwytane.

Autorstwo Mariusz Błoński

Na podstawie: [Journals.PLOS.org](https://journals.plos.org)

Źródło: KopalniaWiedzy.pl